Ympäristöluvat

Viite: VNS 2/2024 vp
Asia: Lausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025–2028

Ympäristövaliokunta on pyytänyt aluehallintovirastoilta asiantuntijalausuntoa Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025–2028.

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueilla on kartoitettu alustavasti mahdollisuuksia tasapainottaa budjettia kustannuksia leikkaamalla ja tuloja lisäämällä. Kustannuksia voitaisiin leikata mm. luopumalla hakemus- ja päätöskuulutusten lehti-ilmoituksista sekä luopumalla hakemusasiakirjojen kääntämisestä. Molemmat vaativat lainsäädännön muutosta, ja jälkimmäinen edellyttää hakemuksien toimittamista viranomaiselle kahdella kielellä. Tulojen kasvattaminen on mahdollista ottamalla uusia toimintoja maksullisuuden piiriin ja korottamalla nykyisiä maksuja. Muutokset edellyttävät lainsäädännön muutoksia ja lainsäädännön tulkintamuutoksia aluehallintovirastossa. Mahdollisten säästöjen suuruus on maltillinen. Lupamaksuja korottamalla ja toiminnan kustannusvastaavuutta parantamalla voidaan lisätä tuloja merkittävästi.

Ympäristö- ja vesitalouslupa-asioiden käsittelyssä merkittävin kuluerä on henkilöstökulut. Henkilöstövähennys lupa-asioiden käsittelystä aiheuttaisi palvelutason laskun ja hakemuksia keskimääräisen käsittelyajan pidentymisen. Tämä johtaisi todennäköisesti myös työtä ja elinvoimaa tuovien uusien investointihankkeiden toteutumisen viivästymiseen. Toimi olisi hallitusohjelman vastainen. Hallitusohjelmassa on esitetty, että investointien ja vihreän siirtymän lupa-asioiden sujuva käsittely on turvattava.

Ympäristölupa- ja valvontamenettelyiden digitalisaatiota kehittävä Luvake-hanke on ympäristölupien sähköisen käsittelyn kehittämisen kannalta välttämätön hanke. Hankkeen avulla saadaan tehostettua ja nopeutettua ympäristö- ja vesitalouslupa-asioiden käsittelyä. Kuitenkin kehitystyön jatkoaskelissa on tarpeen arvioida joidenkin osien tarpeellisuus ja kiireellisyys. Karsimalla voidaan saavuttaa säästöjä.

Valtion aluehallinnon uudistamisella on mahdollista saada merkittäviä hyötyjä, kun ympäristöllisiä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kootaan yhteen virastoon. Hankkeella ei ole suoria säästötavoitteita. Uudistuksen avulla voidaan tehostaa toimintaa ja parantaa tiedonsiirtoa, kun eri toiminnot ovat samassa viranomaisessa.

Yhden luukun palvelujen hankkeen, ylp-hanke, tavoitteena on parantaa investointihankkeiden lupahakemusten käsittelyn sujuvuutta ja ennakoitavuutta huolehtien samalla luonnon monimuotoisuudesta ja ympäristövaatimuksista, hankkeiden sosiaalisesta hyväksyttävyydestä ja kansalaisten omaisuudensuojasta. Hanke on

sidoksissa valtion aluehallintouudistuksen toteutumiseen. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan ylp-hankkeen avulla ei saada taloudellisia hyötyjä ympäristö- ja vesitalouslupien käsittelyyn. Tässä vaiheessa on myös hankala arvioida, nopeuttaisivatko toimet prosessia hankkeen suunnittelun aloituksesta toiminnan aloittamiseen.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan merkittäviä säästöjä on saavutettavissa toimitiloista. Toimitiloja pitäisi tarkastella laajana kokonaisuutena ilman virasto- tai toimialarajoja. Myös mahdollisuudet vähentää aluehallintoviraston hallinnon kuluja ja muita yhteisiä kuluja tulisi selvittää.

Ympäristölupavastuualueiden johtajat

Johanna Ahonen, ISAVI
Sami Koivula, PSAVI
Teemu Lehikoinen, ESAVI
Tarja Savea, LSSAVI

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi | www.avi.fi